

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านงานหัตถกรรมสาขาเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบของจังหวัดเชียงใหม่” ได้ทำการศึกษาข้อมูลของผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอแมริม อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสารภี อำเภอสันป่าตองและอำเภอจอมทอง ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงานวิจัย คือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการรายเดี่ยว กลุ่มธุรกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน สาขางานเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบ ที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีสศคหหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และกำลังเข้ารับการคัดสรรผลิตภัณฑ์ ในเขตอำเภอแมริม อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสารภี อำเภอสันป่าตอง และอำเภอจอมทอง ของจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 12 ราย ซึ่งในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้เกณฑ์จำนวนประชากรหลักร้อยละใช้กลุ่มตัวอย่าง 80% (มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2548 : 46-47) ซึ่งได้จากการศึกษาจำนวนประชากรเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบในพื้นที่เป้าหมายทั้งหมดสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ทั้งสิ้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 10 กลุ่ม โดยมีรายชื่อดังนี้

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่	ผลิตภัณฑ์
1. กลุ่มเครื่องปั้น คุณตุ้ย อารราช	17 หมู่ 7 ถนนยางเนิ้ง ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี เชียงใหม่	ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน ตกแต่งสวน โอ่ง
2. กลุ่มชมรมส่งเสริมศิลปด้านนา คุณเอกราช สิงห์สกุล	131 หมู่ 1 ตำบลเชิงคอก อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่	ตุ๊กตาเครื่องปั้นดินเผา รูปสัตว์ต่าง ๆ
3. คุณนิกร ทนันทชัย	63/1 หมู่ 1 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	กาน้ำชา ที่ใส่ทิชชู เตารูปหอม ที่ยากันยุง
4. คุณสองเมือง เพ็ญเส้า	9/1 หมู่ที่ 7 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	อ่างบัว โอ่งยักษ์
5. กลุ่มดินเผาอารมณ์ดี คุณสุทิมา สิริทธิเจริญ	228 ตำบลสันปูเลย อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่	เครื่องปั้นดินเผา ชุดครอบครัวสัตว์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่	ผลิตภัณฑ์
6. คุณวันเพ็ญ ธนันชัย	63/1 ซอย 7 หมู่ 1 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ผลิตภัณฑ์เซรามิกส์ เช่น ชุดกาแฟ รูปสัตว์ ฯลฯ
7. คุณสมชาย อินทวัง	43/1 ซอย 7 หมู่ 1 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	เตาอั้งโล่
8. คุณสายพิน บุญประครอง	187/2 หมู่ 4 ตำบลมะขามหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่	ตุ๊กตาผ้าและเซรามิก
9. กลุ่มศรีวรรณเซรามิกส์ คุณศรีวรรณ ธรรมเสน	27/1 หมู่ที่ 1 ถนนเชียงใหม่-ลำปาง ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ประเภทของ ตกแต่งบ้านเซรามิกส์
10. คุณแสงหล้า เครือสาร	190 หมู่ที่ 1 ตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	ประเภทของ ตกแต่งบ้านเซรามิกส์

ตารางที่ 3.1 รายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบ

2. ระเบียบวิธีวิจัย

ได้ทำการศึกษาจากกลุ่มธุรกิจชุมชนงานหัตถกรรมสาขาเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบของจังหวัดเชียงใหม่ ในเขตอำเภอแม่ริม อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอสารภี อำเภอสันป่าตอง และอำเภอจอมทอง ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการวิจัยจำนวน 10 กลุ่ม ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับการใช้วิธีเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีการสืบทอดงานหัตถกรรมสาขาเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบ อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานหัตถกรรมจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาพถ่าย ถ้อยคำที่เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสืบทอดงานหัตถกรรมสาขาเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เป็นลักษณะคำถาม กำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (Closed ended question) และเติมคำ

(Open ended question) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ สังเกต การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญของเนื้อหา ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม ประกอบไปด้วยเนื้อหาส่วนสำคัญ 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 ความเป็นมาของผู้ประกอบการด้านสังคม วัฒนธรรม สืบทอด/เผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผลิตภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ การจัดการผลิตภัณฑ์
- ส่วนที่ 4 การผลิต/ขั้นตอนการผลิต
- ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อม

3.2 แบบสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยเนื้อหาส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผลิตภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ
- ส่วนที่ 3 การผลิต/ขั้นตอนการผลิต
- ส่วนที่ 4 คุณลักษณะของผู้ในกลุ่ม เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการที่จะนำไปสู่การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- 4.1 ศึกษาเอกสาร ดำรงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.2 สร้างเครื่องมือทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา
- 4.3 นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา
- 4.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
- 4.5 จัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถาม

- 5.1 จัดทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนร่วมในการตอบแบบสอบถาม
- 5.2 นัดสัมภาษณ์ในแต่ละสถานที่

5.3 ทำการสัมภาษณ์ และถ่ายภาพ

5.4 เก็บรวบรวมข้อมูล

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์/แบบสอบถาม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิด โดยการพรรณนาวิเคราะห์

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากบริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ซึ่งใช้เกณฑ์การหาสัดส่วนร้อยละอย่างง่ายดังนี้

$$P = \frac{F \times 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลค่าให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 10 คน)

6.3 การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT Analysis ในการบริหารธุรกิจงานหัตถกรรมสาขาเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบ จังหวัดเชียงใหม่

6.4 วิเคราะห์การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะของผู้นำกลุ่ม เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ ที่จะนำไปสู่การสืบทอดภูมิปัญญาด้านงานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบ